



# Pedagoginen toimintaympäristö opetuksen laadun mittarina

Anne Nevgi

Peda-forum päivät 17.-18.8.2016, Jyväskylä



# Lähtökohdat ja tavoite

---

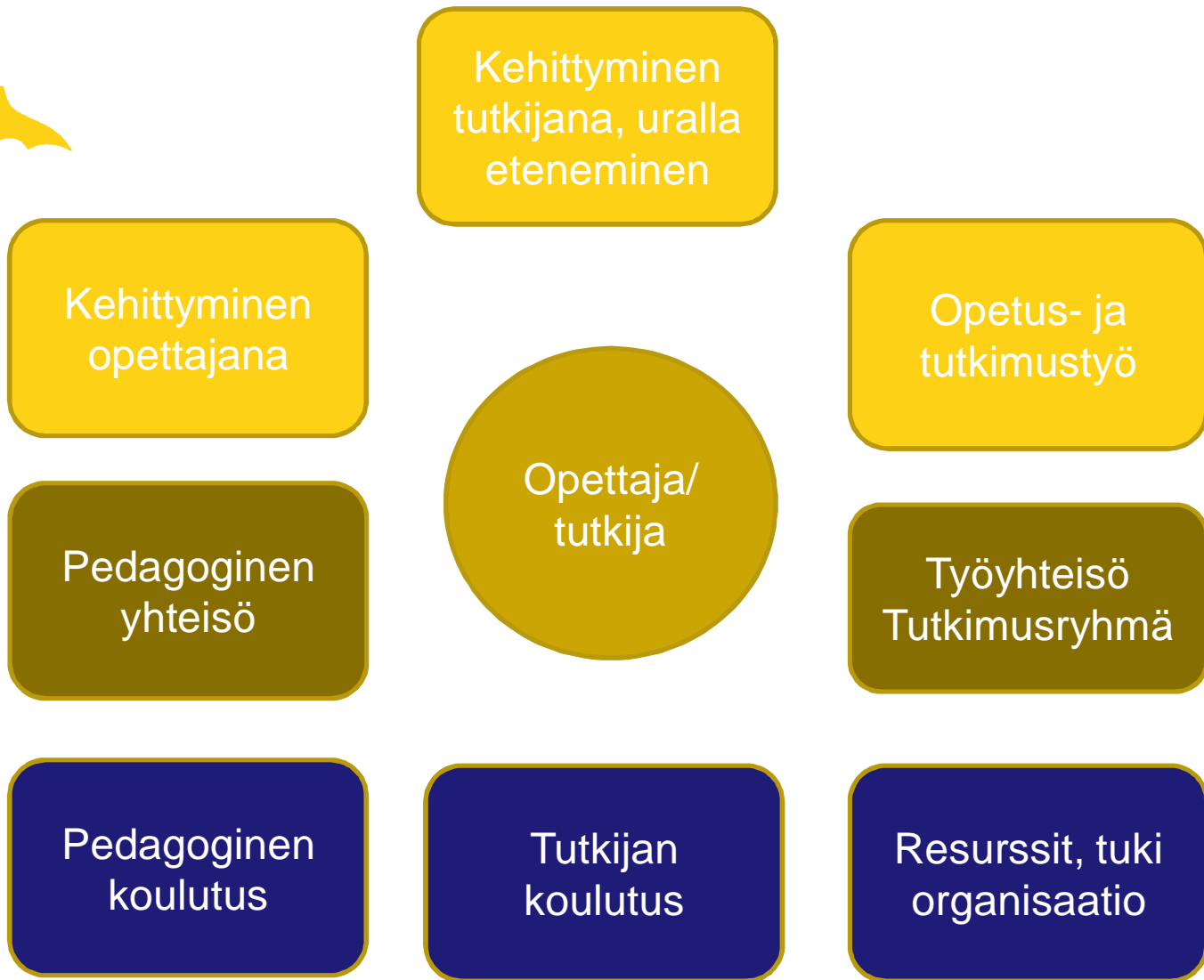
- Opiskelijoiden kokemuksia **oppimisympäristöstä** on tutkittu jo usean vuosikymmenen ajan (esim. Biggs, 1979; 1987; Entwistle, Thompson & Wilson, 1974, Entwistle & McCune, 2004; Parpala ym. 2010)
- **Oppimisympäristö** –käsite kuvaa opetus-opiskelu-oppimisympäristöä opiskelijan näkökulmasta
- Opettajan näkökulmasta kyseessä on **pedagoginen toimintaympäristö**.
- Esitykseni tavoitteena on avata a) pedagogisen toimintaympäristön käsitettä ja b) pohtia millaiset elementit tässä ympäristössä voivat toimia opetuksen laadun mittareina
-



# Määritelmä: Mikä on pedagoginen toimintaympäristö?

---

- Opettajan/opettajien käytäntöyhteisön (tavallisimmin oman oppiaineen opettaja- ja tutkijayhteisö) ja yliopistoyhteisön (laitos, tiedekunta, hallinto) systeeminen ja organisatorinen kokonaisuus, joka tarjoaa opettajalle resurssit ja mahdollisuudet a) opettaa ja tutkia, b) kehittyä opettajana ja tutkijana, c) kehittää opetustaan laadukkaaksi ja oppimista edistäväksi ja d) edetä akateemisella uralla.





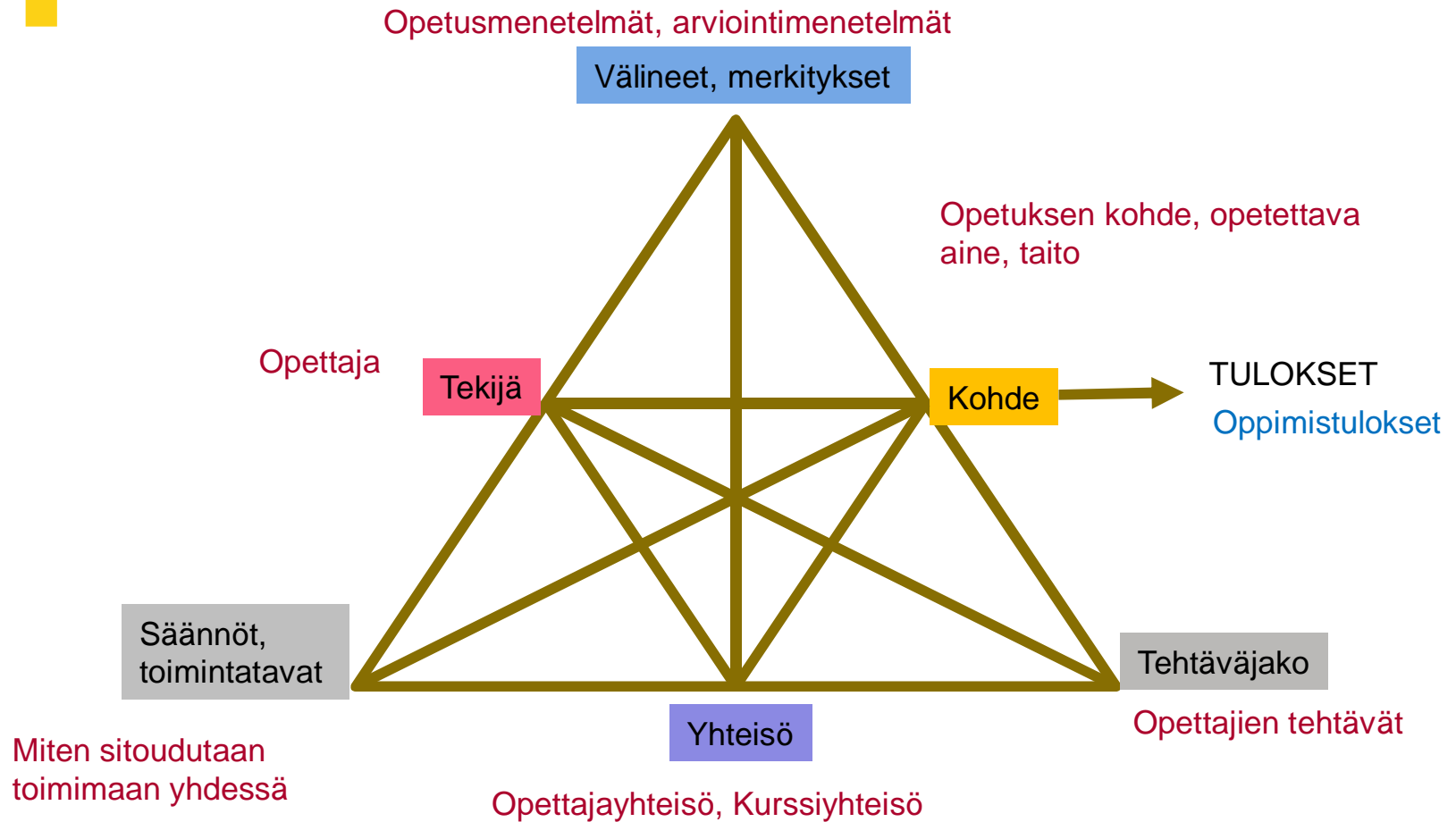
# Pedagoginen toimintaympäristö - mahdollisia teoreettisia lähtökohtia

---

- Ekspansiivisen oppimisen malli /Activity theory, toimintatutkimus (Engeström 1987; 1999)
- Käytäntöyhteisö /Communities of practice (Wenger 1998)
- Sosiaalinen oppiminen, osallisuus (Lave & Wenger, 1991)
- Inhimillisen toimintaympäristön teoria (Moos 1973; 1974)
- Job Demands – Resources Model (Bakker & Demerouti, 2007)
- Opettajien ja työyhteisön hyvinvointitutkimukset (esim. Onnismaa 2010)
- Opiskelijoiden oppimisympäristö ja oppimisen lähestymistapoja koskevat tutkimukset, HowULearn (Parpala ym. 2010; 2013)

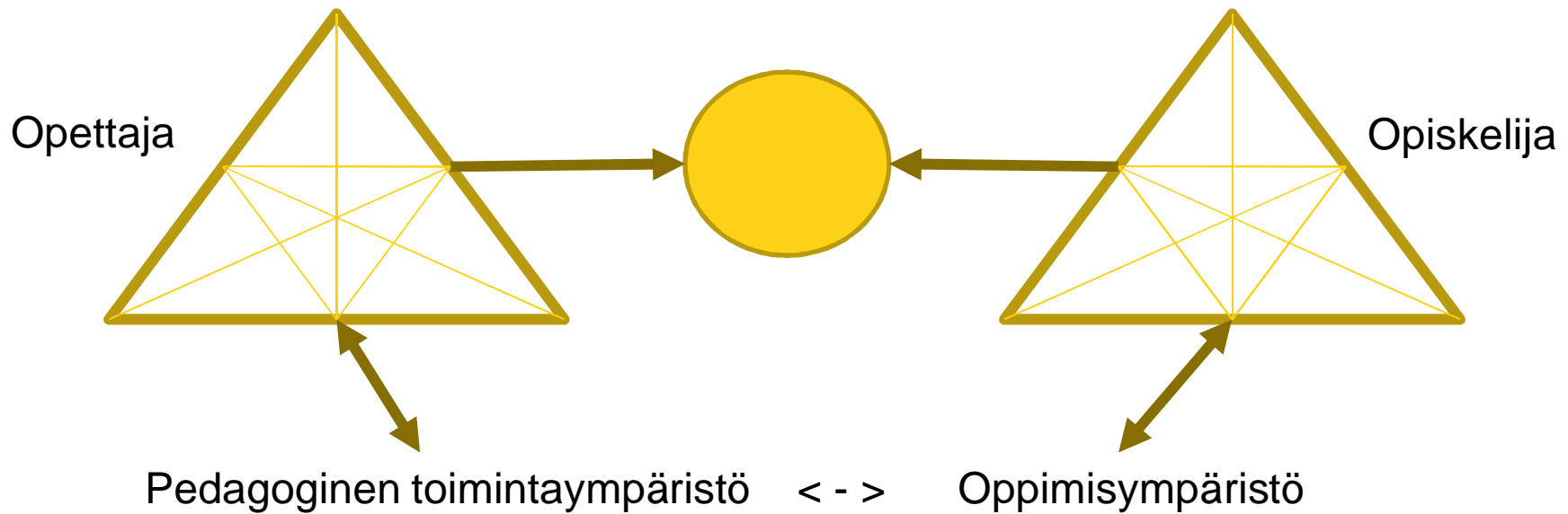


# Engeström: Ekspansiivinen oppiminen (Activity theory)





Toiminnan kohteena on opiskelijan oppiminen





# Käytäntöyhteisöt (Wenger, 1998) ja sosiaalisen oppimisen teoria (Lave & Wenger, 1991)

---

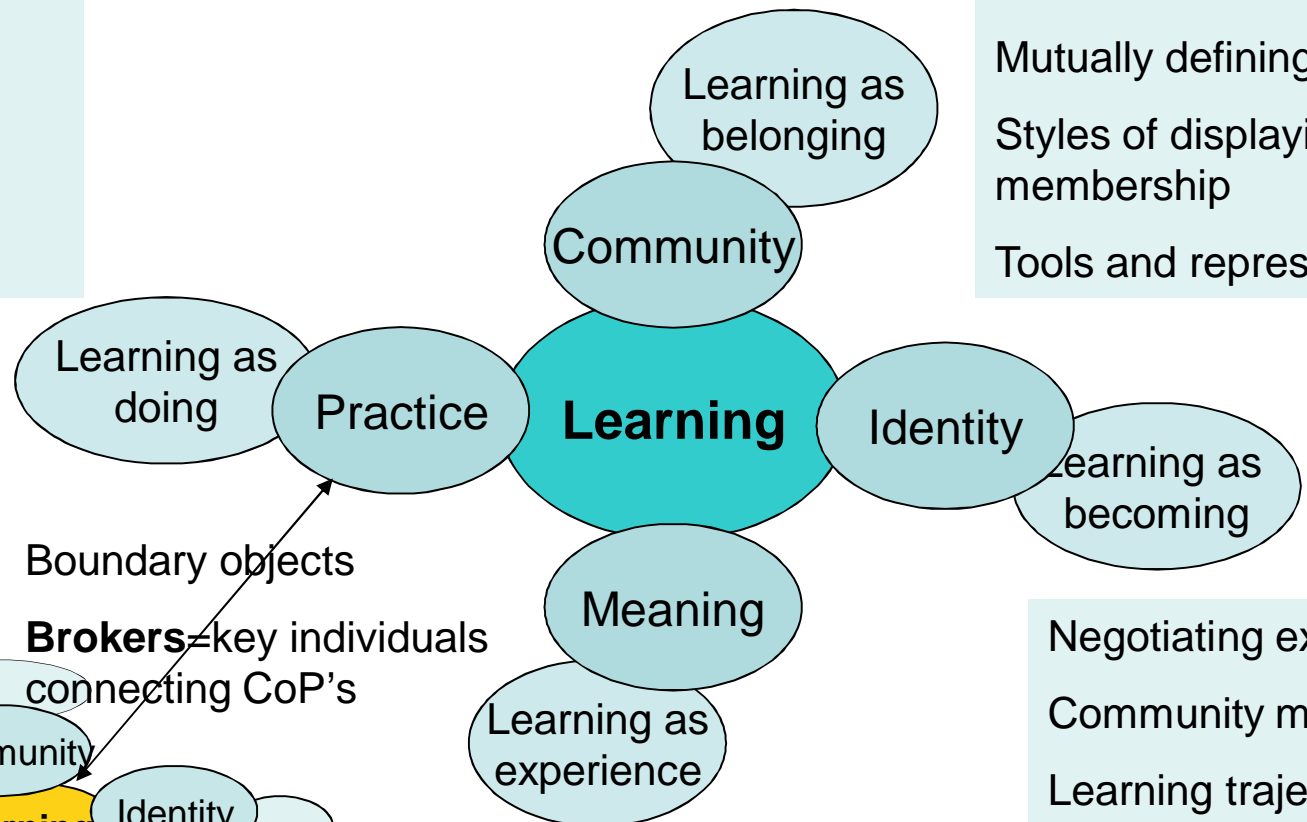
- Oppiminen on yhteisön osaamisesta ja tiedosta osalliseksi tulemistä
  - Aktiivinen osallistuminen yhteisön toimintaan
  - Identiteetin rakentuminen yhteisöön kuulumisena
- Samanaikaisesti voi kuulua useisiin erilaisiin käytäntöyhteisöihin
  - Perhe, työyhteisö, tutkijayhteisö, harrastusyhteisö jne...
- Merkityksellisyys, osallisuus, hiljainen tieto



# Community of Practice (CoP) Framework for Learning

- Sharing, extending
- Immersion
- Interaction
- Negotiation
- Membership

- Sustained mutual relationships
- Ways of doing together
- Rapid information flow
- Distributed knowledge
- Mutually defining identities
- Styles of displaying membership
- Tools and representations



Boundary objects  
**Brokers** = key individuals connecting CoP's

- Negotiating experience
- Community membership(s)
- Learning trajectory
- Local ways of belonging to broader context

- Participation
- Reification
- Negotiation



# Inhimillinen toimintaympäristö (Moos 1973; 1974)

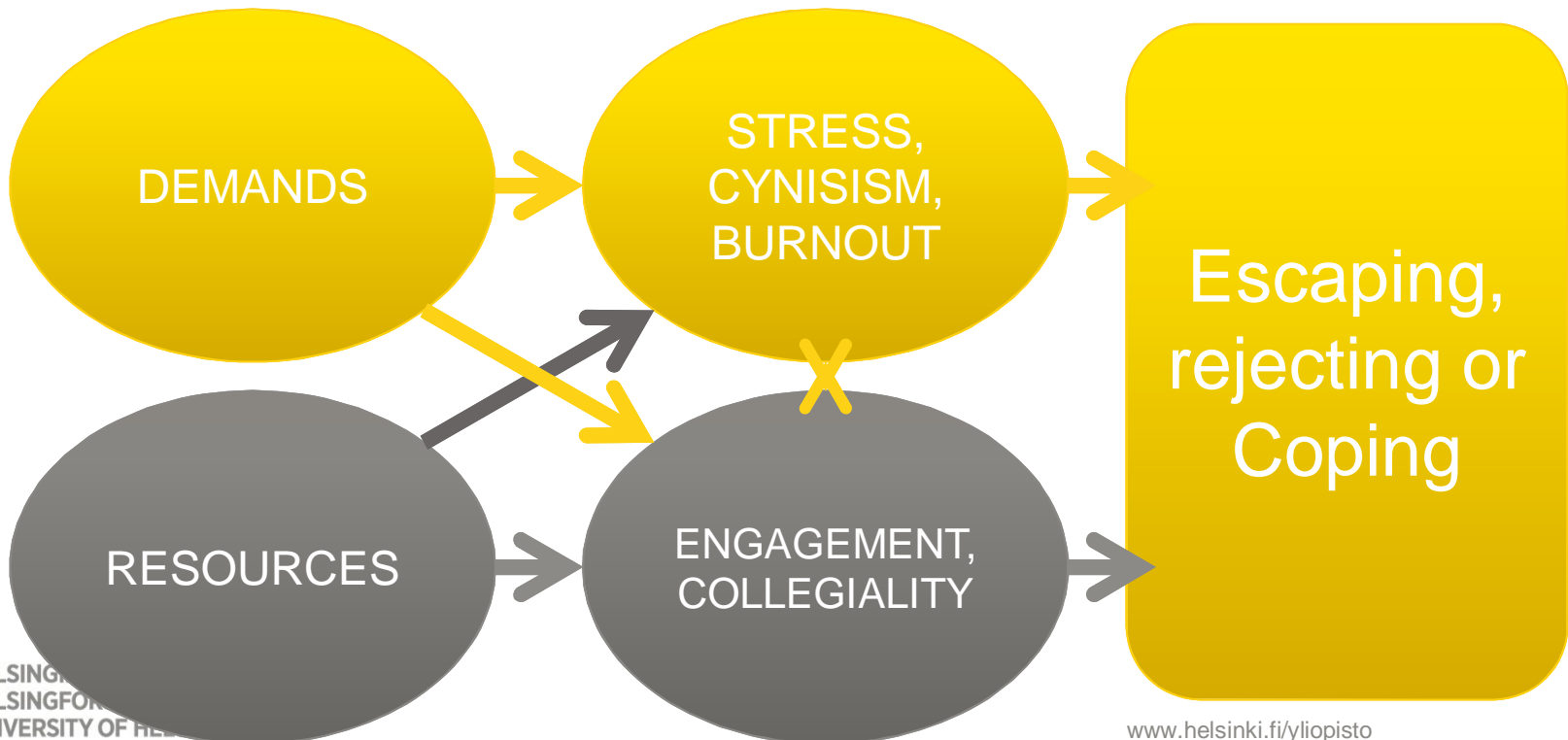
---

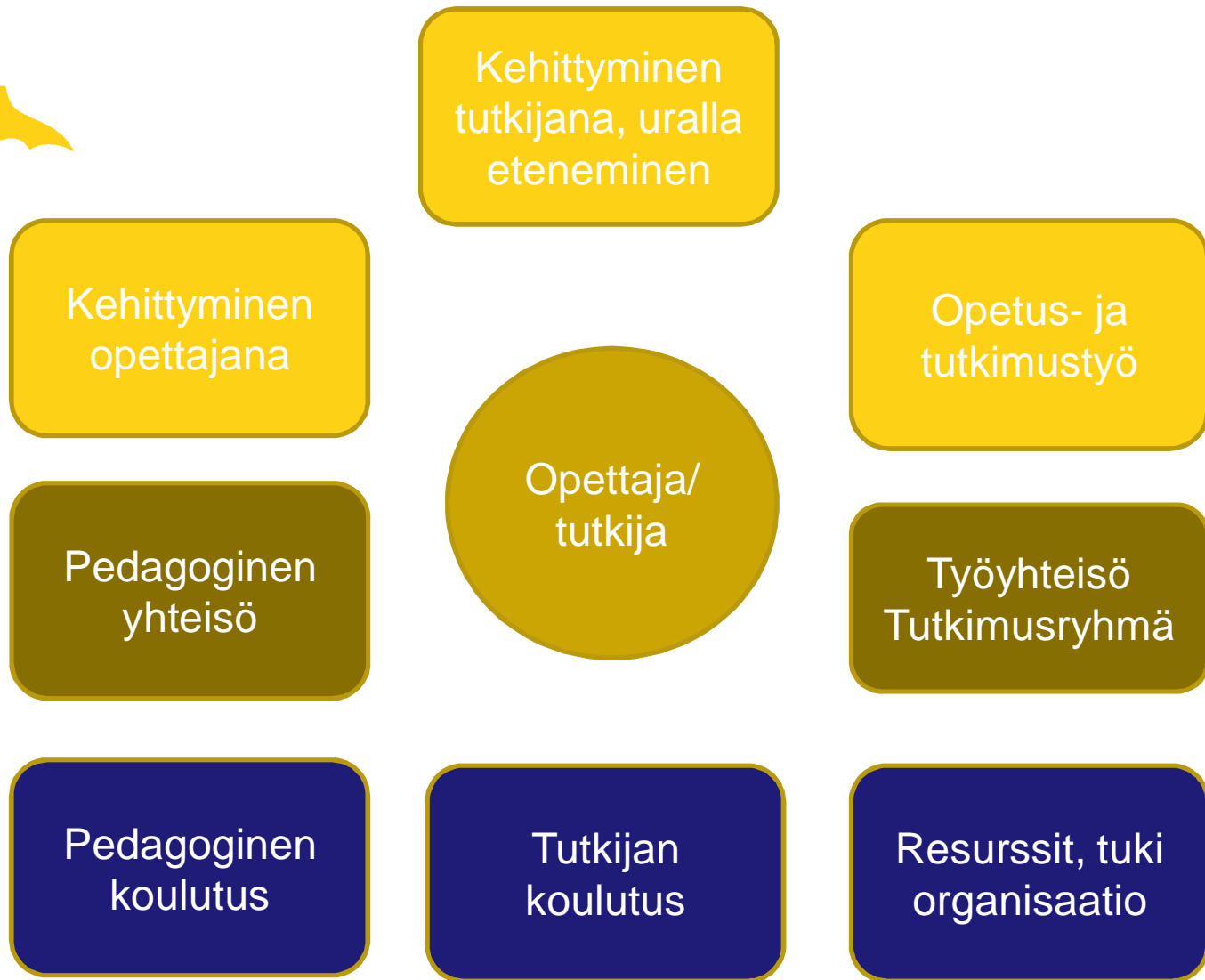
- Tavoitteellisuus ja kehittyminen (*personal development or goal direction dimensions*)
  - Ø Henkilökohtaisen kehittymisen mahdollisuudet ja akateemisella uralla eteneminen tutkijana ja opettajana
  - Ø Miten opettajaa autetaan tunnistamaan omat kehittymismahdollisuudet?
  - Ø Kehityskeskustelut ja akateeminen ura?
- Ø Verkostot (*Relationships*)
  - Ø Yhteisöjen muodostuminen ja yhteisöihin osalliseksi tuleminen
- Organisaation toimintatavat ja säännöt (*system maintenance and system change dimensions*)
  - Miten avoin ja selkeä organisaatio on viestinnältään ja toimintatavoiltaan? Miten ihmiset saavat tietoa organisaation päätöksistä liittyen työhönsä ja uralla etenemiseen? Missä määrin he voivat vaikuttaa päätöksentekoon ja omaan asemaansa?



# Job-demands-resources model (JD-R)

- Interplay between job demands and resources (Bakker & Demerouti, 2006)







# Pedagogisen toimintaympäristön laatu

## Organisaatio

Rakenne, säännöt,  
toimintatavat,  
läpinäkyvyys, johtaminen

Kehitys-  
keskustelut,  
mentorointi

## Tavoitteellisuus

Opettajana ja tutkijana  
kehittyminen, uralla  
eteneminen

Hyvinvointi  
Job Demands-Resources

## LAATU

Opettajapystyvyys  
ATI-Approaches to Teaching

## Ilmapiiri

Vuorovaikutus, verkostot,  
yhteisöllisyyden  
rakentuminen,  
opettajayhteisöt, tuki,  
opiskelijayhteisöt

Pedagoginen  
Toimintaympäristö:

kokemukset  
HowULearn

## Pedagoginen osaaminen

Pedagoginen koulutus  
Opetuskokemus  
Asiantuntijuus



# Lähteet

- Azeem, S. & Nazir, N. 2008. A study of job burnout among university teachers. *Psychology and Developing Societies* 20(1), 51–64.
- Bakker, A. B. & Demerouti, E. 2007. The Job Demands-Resources model: state of the art. *Journal of Managerial Psychology* 22(3):309-328.
- Engeström, Y. (1987). Learning by expanding: An activity-theoretical approach to developmental research. Helsinki: Orienta-Konsultit.
- Engeström, Y. (1999). Activity theory and individual and social transformation. In Y. Engeström, R. Miettinen, & R.-L. Punamäki (Eds.), *Perspectives on activity theory* (pp. 19–38). Cambridge: Cambridge University Press.
- Moos, R. H. (1973). Conceptualization of human environments. *American Psychology* 28, 652–665.
- Moos, R. H. (1974). *The social climate scales: an overview*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologist
- Onnismaa, J. (2010). *Opettajien työhyvinvointi. Katsaus opettajien työhyvinvointitutkimuksiin 2004-2009*. Raportit ja selvitykset 2010: 1. Opetushallitus.
- Schönrock-Adema, J., Visscher, M., Raat, A. N. J., & Brand, P. L. P. (2015). Development and Validation of the Scan of Postgraduate Educational Environment Domains (SPEED): A Brief Instrument to Assess the Educational Environment in Postgraduate Medical Education. *PLoS ONE* 10(9): e0137872. doi:10.1371/journal.pone.0137872